

Život dezinformácie

**Od vzniku naratívu po jeho
rozšírenie v slovenskom priestore**

OBSAH

Exekutívne zhrnutie	2
Odporúčania	2
Úvod	3
Sledovanie naratívov	4
Rýchlosť šírenia obsahu	6
Počet miest výskytu	7
Amplifikovanie obsahu	11
Záver	12
Appendix	13

EXEKUTÍVNE ZHRNUTIE

- Dezinformácie sa prvotne často vyskytujú u väčších známejších účtov, môžu sa však šíriť aj cez falošné účelovo vytvorené účty.
- Od prvotného výskytu sa môžu dostať na všetky platformy, **v slovenskom priestore sa objavujú na Telegrame a webových stránkach.**
- Do slovenského priestoru sa dostane dezinformácia **z anglického jazykového prostredia rýchlejšie ako z ruského jazykového prostredia.**
- Pri medzinárodnom šírení dezinformácií dochádza k **transformácií obsahu a prispôbeniu pre rôzne publiká.**
- V slovenskom priestore sa dezinformácia šíri viacerými smermi – zdieľajú ju väčšie stránky, facebookové skupiny, známe osobnosti.
- Na šírenie dezinformácií výrazne **vplývajú známejšie osoby s väčším dosahom** – akonáhle prezdieľajú dezinformáciu, jej šírenie sa zrýchli a prevezme ju mnoho menších aktérov. Medzi ne patril napríklad aj telegramový kanál *Slovensko News-front.info* či kanál *Zem&Vek*.
- Existujú profily, ktoré v prípadových štúdiách publikovali všetky alebo väčšinu sledovaných naratívov. Patrili sem napríklad kanály *Slovenské noviny*, *Slovensko NEWS-FRONT.INFO*, či *Casus Belli Live*, ktoré je tým pádom možné určiť za jedny z centrálnych bodov šírenia dezinformácií na Slovensku.
- Niektoré facebookové profily pridávajú dezinformácie simultánne do viacerých FB skupín.
- Dezinformácie sa vo všeobecnosti šíria veľmi rýchlo, avšak skutočnú popularitu môžu zažiť až neskôr, napríklad aj počas druhej vlny, kedy sa oživí starý dezinformačný naratív.

ODPORÚČANIA

- Analyzovať profily identifikované ako „super šíritelia“.
- Monitorovať zdroje, ktoré sú často prvými distribútormi dezinformácií.
- Analyzovať šírenie viacerých dezinformácií jedným profilom vo viacerých FB skupinách – takéto šírenie môže naznačovať systematický postup.
- Naďalej sa venovať dôkladnému sledovaniu niektorých vytipovaných naratívov za účelom odhalenia sietí falošných účtov.

ÚVOD

Na rozdiel od predchádzajúcich analýz, ktoré sa venovali šíreniu správ medzi rôznymi kanálmi či skupinami na špecifickej platforme, sa táto analýza venuje šíreniu zahraničných naratívov naprieč viacerými platformami – sociálnymi médiami aj webovými stránkami, za účelom pochopenia celého cyklu a odhalenia rôznych zdrojov, kadiaľ zahraničné dezinformačné naratívy do slovenského priestoru prenikajú.

Cieľ tejto analýzy je dvojstranný: na jednej strane odhaliť vznik jednotlivých dezinformačných naratívov a na strane druhej identifikovať potenciálne účty, ktoré slúžia ako centrálny body šírenia v slovenskom informačnom priestore. Tieto účty môžu zohrávať dôležitú úlohu ako prvotní preberatelia naratívov zo zahraničia alebo sa môžu uplatňovať ako významní šíritelia vo viacerých analyzovaných prípadoch.

Predkladaná analýza sa teda neobmedzuje len na povrchové sledovanie dezinformačných naratívov, ale usiluje sa o hlbšie pochopenie ich pôvodu, pohybu a interakcií s našim informačným ekosystémom.

Metodológia

Jednotlivé analyzované správy boli získané zo slovenských telegramových skupín, ktoré propagujú neoverený obsah alebo pôsobia v nejasnom priestore medzi alternatívnymi médiami a médiami šíriacimi dezinformácie. Naratívy boli vybrané v prípade, že boli zdieľané vo dvoch alebo viacerých takýchto skupinách.

Použité naratívy:

1. Zelenskij je agentom MI6 a koná v súlade s príkazmi USA.
2. RFK Jr. tvrdí, že biolaboratóriá na Ukrajine „zbierajú ruskú DNA“ na výrobu „etnicky cielených biologických zbraní“.
3. Ukrajinský minister obrany Oleksii Reznikov kúpil vilu za 7 miliónov eur ako svadobný dar svojej dcére.
4. Do Kazachstanu sa z Ukrajiny presťahovali americké biolaboratóriá, kde teraz vyrábajú biologické zbrane.
5. Ukrajina je centrom obchodu s ľuďmi, deťmi, drogami a zbraňami.
6. Bývalý dôstojník SBU povedal, ako boli deti násilne odvezené z Ukrajiny.
7. V oslobodenom Lisičansku našli ruskí vyšetrovatelia dôkazy o neľudských pokusoch, ktoré robili ukrajinskí lekári v pôrodnici.

Po selekcii správ boli identifikované kľúčové frázy, ktoré následne poslúžili na vyhľadávanie rovnakých naratívov na iných online platformách v rôznych jazykoch (konkrétne v slovenčine, angličtine, ruštine a češtine). Pomocou metódy Google dorking¹ boli špecifikované parametre pre vyhľadávanie informácií v internetových prehliadačoch Google a Yandex. V niektorých prípadoch metóda Google dorking nepostačovala a bolo nutné hľadať naratívy manuálne v rôznych facebookových skupinách.

Uvedené príklady boli pridané do databázy, v ktorej boli výsledky usporiadané podľa časovej postupnosti. Týmto spôsobom bolo možné zachytiť ich vývoj a dynamiku v čase a zistiť, kde sa správa objavila predtým, než sa dostala na slovenský Telegram, a kam sa následne šírila.

¹Technika určená na lepšie prehľadanie Google prehliadača skrz využívanie kľúčových slov

Vznik naratívov a ich cesta do slovenského informačného priestoru

Pri analýze siedmich prípadov dezinformácií sa jasne ukazuje, že šírenie dezinformácií je komplexný proces, ktorý sa skladá z viacerých fáz, poznačených transformáciami obsahu a prepojeniami medzi rôznymi sociálnymi platformami.

Zdroj dezinformácie a prvotné šírenie

Vo väčšine prípadov bola dezinformácia vytvorená alebo zdieľaná známou osobnosťou, či už išlo o Scotta Rittera, Roberta F. Kennedyho Jr. alebo Vasilija Prozorova. Zároveň to mimo známych osobností boli aj väčšie webstránky ako napríklad *vesti.ru* alebo *politnavigator.net*. Vyskytla sa však aj výnimka, keď pri 3. naratívne správu rozšíril pravdepodobne účelovo vytvorený (neznámy) profil na TikTok-u. Po prvotnom zverejnení sa správa šírila cez rôzne webstránky a sociálne médiá, zahŕňajúce platformy ako Telegram, Rumble, Twitter, VK alebo YouTube, až kým nedosiahla slovenský priestor. **Najčastejšie bolo šírenie pozorované na platforme Telegram a na webových stránkach.**

Rýchlosť šírenia

Akonáhle je dezinformácia zverejnená, môže sa rýchlo šíriť cez **viacero médií a sociálnych sietí v krátkom čase**. To je často spôsobené **zapojením populárnych médií alebo kanálov s veľkou sledovanosťou**, čo výrazne zrýchľuje šírenie dezinformácie. Zároveň boli zaznamenané prípady, keď sa správa spočiatku šírila pomaly a rýchlosť nabrala až v neskoršom štádiu. Bolo to pravdepodobne preto, že sa spočiatku šírila na kanáloch, ktoré nemajú veľký dosah.

Slovenský priestor

Po prvotnom šírení na zahraničných platformách sa dezinformácia dostáva do domáceho prostredia. Správy sa najprv objavujú **v slovenskom jazyku**, v pomere 4:3, spočiatku **na väčších telegramových kanáloch alebo webstránkach**. Následne sa dezinformácia rozširuje na ďalších slovenských platformách ako sú telegramové kanály, internetové stránky **a skupiny na Facebooku**. Tento krok umožňuje šírenie správy medzi domácimi používateľmi.

Postupné šírenie

Po prvom zdieľaní na domácich platformách sa dezinformácia šírila do rôznych smerov. Preberali ju nielen menšie kanály, ale aj väčšie stránky, známe osobnosti a facebookové skupiny. Za povšimnutie stojí, že nie všetky telegramové kanály preberajú správu hneď, ako sa objaví v slovenskom priestore, ale „čakajú“, kým správu publikuje kanál, z ktorého väčšinou čerpajú. To môže znamenať, že **niektoré slovenské telegramové kanály** sa navzájom aktívne nesledujú a **nie sú prepojené**. Jedným z takýchto je telegramový kanál *Casus Belli Live*, ktorý zvyčajne nepreberá správy od iných slovenských telegramových kanálov. Avšak vyskytli sa prípady, keď tento kanál slúžil ako zdroj informácií pre iné slovenské účty.

Rôznorodosť šíriteľov

Dezinformáciu širilo široké spektrum zdrojov vrátane oficiálnych médií, veľkých kanálov a skupín, rôznych sociálnych sietí a individuálnych profilov. Toto prispelo k šíreniu správy medzi rôznorodým publikom.

Vplyv osobnosti

Ak sa známa osobnosť pripája k šíreniu dezinformácie, môže prilákať viac pozornosti a pomôcť získať väčší dosah.

Znovuobjavenie

V niektorých prípadoch sa dezinformácia po určitom čase opätovne objavila po obnovení novými zdrojmi. Viedlo to k **druhej vlne**, ktorá môže byť vysvetlená niekoľkými faktormi. Jedným z nich je **potreba zahltiť informačný priestor**, často spojená s konceptom „The Spaghetti on the Wall“. Táto stratégia spočíva v tom, že dezinformátori vypustia čo najväčšie množstvo informácií do verejného priestoru s nádejou, že niečo z nich sa uchytí. Rovnako je známe, že medzi **stratégiou Kremľu v oblasti dezinformácií** patrí aj **opakovanie a recyklácia naratívov**, čo bolo zaznamenané aj v prípadových štúdiách v rámci tejto analýzy.

Facebookové skupiny

V určitých skupinách bol pozorovateľný trend, keď jednotlivé dezinformácie pridávali rovnaké profily (napr. v skupine „NIE EÚ! ÁNO RUSKO!“ boli dezinformácie pridávané často jedným profilom). Taktiež, že dezinformácia sa v skupine opakovala viackrát a bola zdieľaná opakovane rovnakými alebo rozdielnymi profilmi v rôznych časoch. Najvyššia koncentrácia sa dá sledovať v období zdieľania správy zdrojom dezinformácie, alebo väčším slovenským médiom / profilom.

Proces šírenia dezinformácie je dynamický a komplexný. Dezinformácie prechádzajú rôznymi fázami, zahŕňajúcimi viacero platformových zmien a prepojení medzi rôznymi sociálnymi médiami a jazykovými prostrediami. Tento proces kulminuje v cieľovom mediálnom priestore, v tomto prípade slovenskom, kde dezinformácia dosahuje svoje publikum.

Okamžitý vplyv na internetových platformách

Dezinformácie sa môžu šíriť veľmi rýchlo, obzvlášť na populárnych platformách ako sú sociálne médiá a zdieľané webové stránky. Vo väčšine prípadov sa dezinformácie šíria na rôznych platformách už **do pár dní od pôvodného zverejnenia**. V priemere to predstavovalo **3 dni od publikácie správy na pôvodnom zdroji** po dosiahnutie slovenského informačného prostredia. Avšak každý prípad bol špecifický a zároveň bolo pri analýze dostupných iba 7 prípadových štúdií. Na dôveryhodnejšie zovšeobecnenie by bolo potrebné viac dát.

Rýchlosť vo viacerých jazykových a národnostných prostrediach

Rýchlosť šírenia dezinformácií sa nemusí výrazne líšiť medzi rôznymi jazykovými alebo národnostnými prostrediami. Každý prípad má svoje vlastné špecifiká a závisí od charakteristík platformy, popularity zdroja a aktuálnosti udalosti, ktorá je predmetom dezinformácie. Treba však povedať, že ak dezinformácia pochádzala **z anglicky hovoriaceho prostredia**, na slovenský priestor sa (v skúmaných siedmich prípadoch) dostala **skôr ako v prípade, že prišla z ruského prostredia**. Z anglicky hovoriaceho prostredia prišli dezinformácie do slovenského prostredia v troch prípadoch zo siedmich. V priemere trvalo dezinformácii z takéhoto prostredia 1,3 dňa, kým sa dostala na Slovensko. Dezinformáciám z rusky hovoriaceho prostredia trval prienik do slovenského prostredia dlhší čas. Počet dezinformácií, ktoré mali zdroj v takomto prostredí, bol štyri z celkového počtu sedem. V priemere trvalo **ruskojazyčnému naratívu dostať sa na Slovensko 4 dni**.

Vplyv silných zdrojov

Ak sa dezinformácie dostanú na silné a veľmi sledované účty alebo platformy, môže to viesť k rýchlemu šíreniu vďaka ich veľkému dosahu. Za takéto účty sa, v pozorovaných prípadoch, dali označiť napríklad Slovensko *News-front.info* (telegramový kanál aj webstránka) a telegramový kanál *Zem&Vek*.

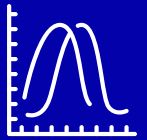
Postupné šírenie

Dezinformácie sa zvyčajne šíria postupne. Začínajú na niekoľkých miestach a neskôr sa šíria na ďalšie, čo môže vytvoriť vlny šírenia.

Časová os

Dezinformácie sa často šíria pomerne rýchlo v priebehu niekoľkých dní až týždňov od pôvodného zverejnenia. Niektoré naratívy môžu začať získavať na popularite neskôr, keď sa viac používateľov dostane k obsahu. Tento **neskorší nárast môže byť spôsobený šírením prostredníctvom rôznych vln, novými zdieľaniami alebo významnejším mediálnym záujmom**.

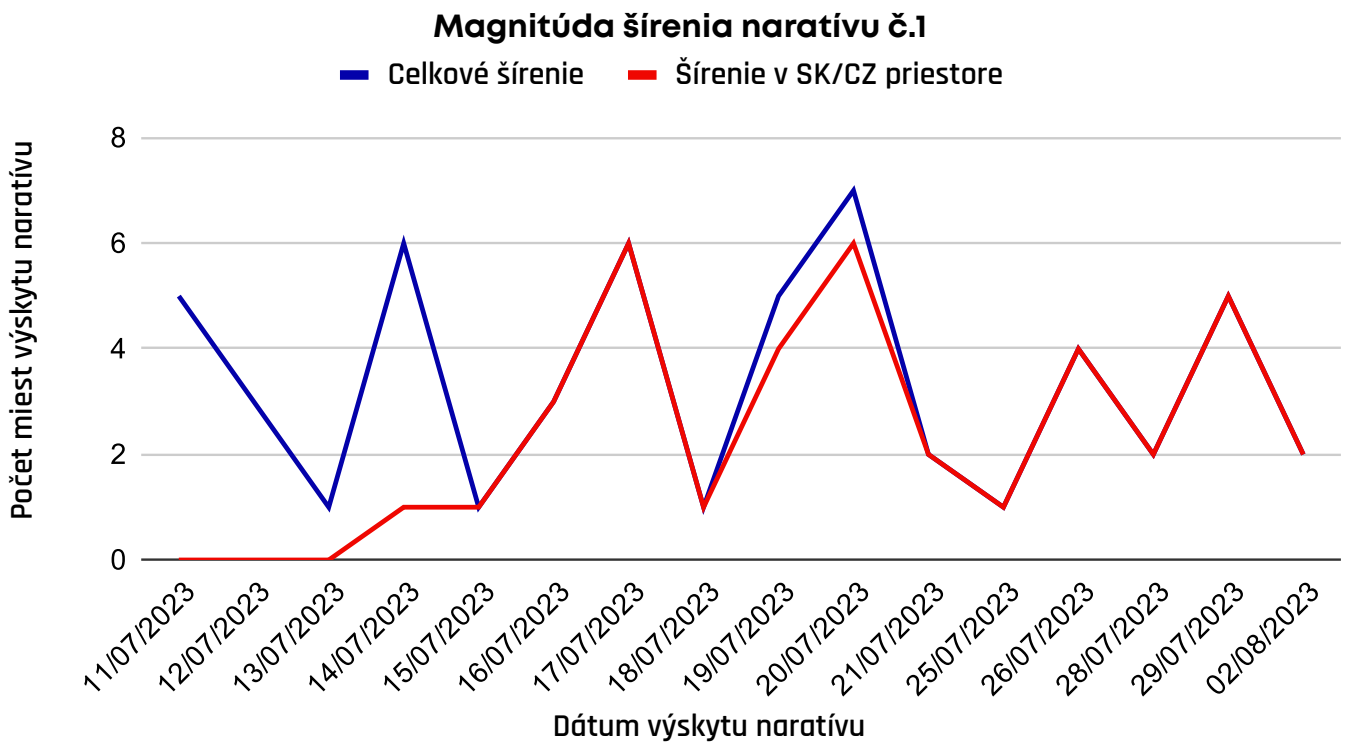
POČET MIEST VÝSKYTU

Podľa poskytnutých údajov sa magnitúda šírenia správ v čase v rámci jednotlivých prípadových štúdií menila nasledovne:

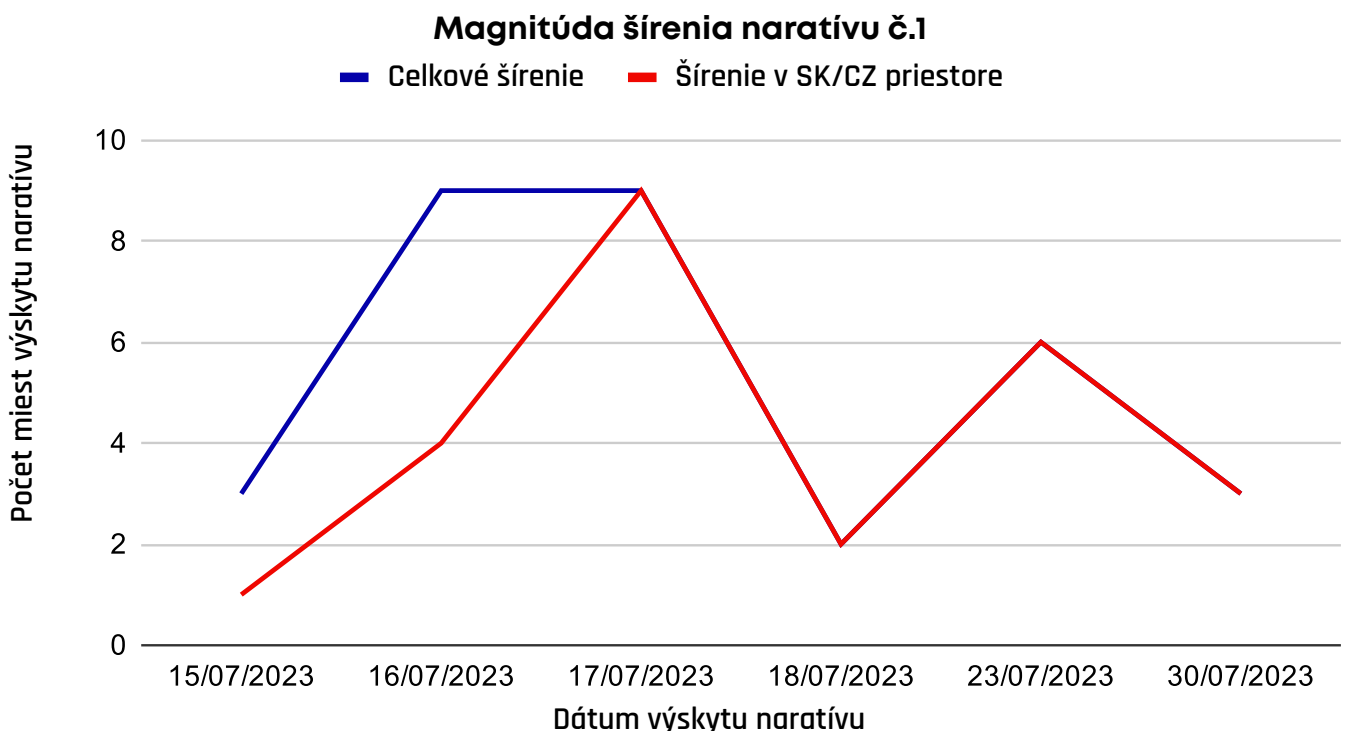
Naratív č. 1:

- Magnitúda naratívu je charakterizovaná variabilným počtom opakovaní, indikujúcim fluktuácie v záujme o obsah. Tieto fluktuácie môžu byť výsledkom rôznych vplyvov.

Naratív č. 2:

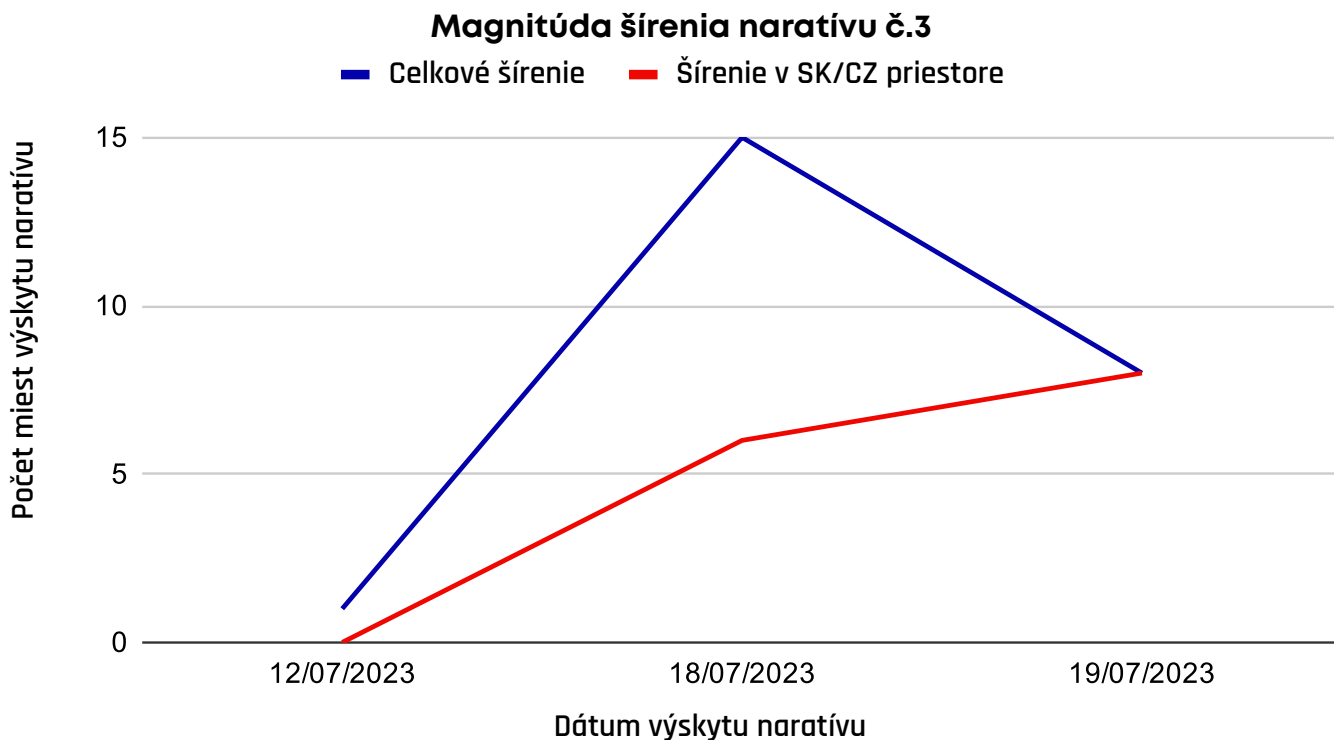
Na začiatku bol počet miest výskytu dezinformácie menší, potom medzi dátumami 16/07/2023 a 17/07/2023 bol zaznamenaný najväčší skok a na konci sa počet nových výskytov opäť spomalil.

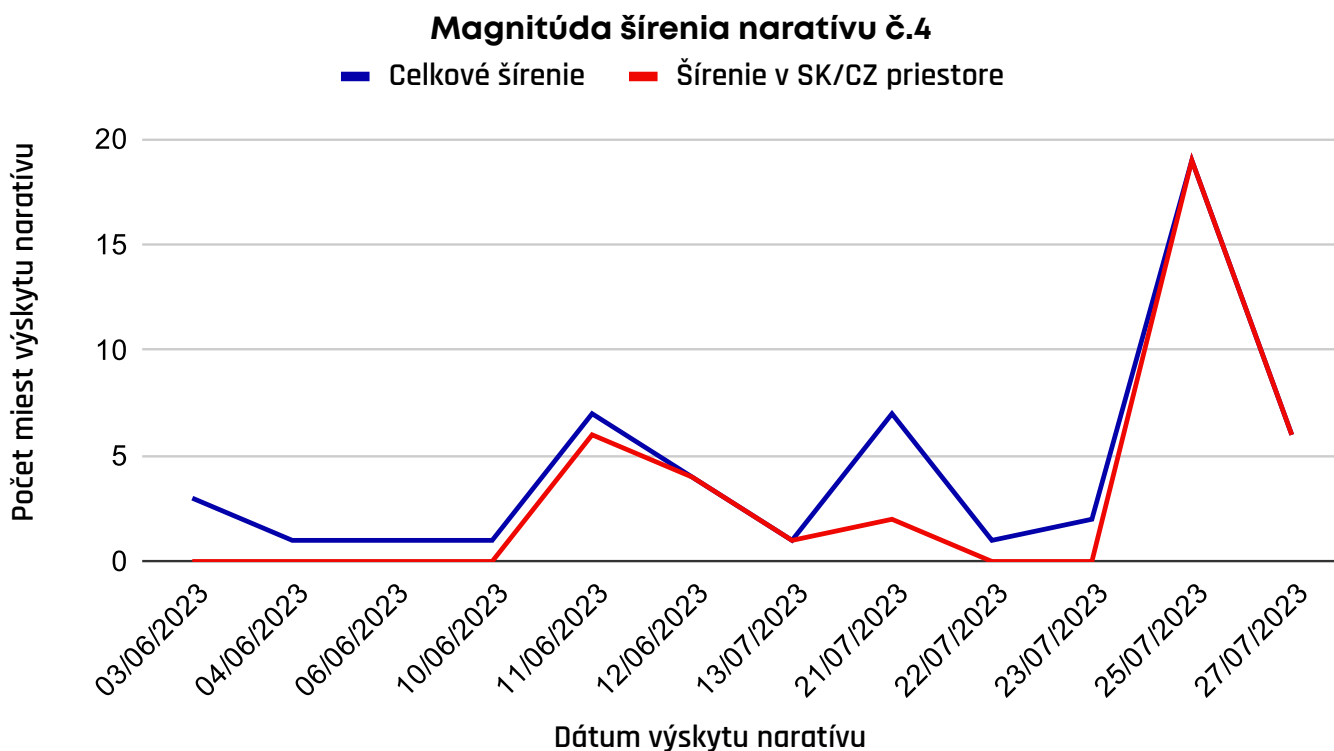
Naratív č. 3:

Magnitúda šírenia správ v tejto prípadovej štúdii bola nárazová. Zo začiatku neprebiehala žiadne zdieľanie a správa sa vyskytovala iba na jednom mieste. Dezinformácia sa aktívne začala šíriť 18/07/2023 a jej potenciál sa vyčerpal 19/07/2023. Ďalej sa správa už nešírila.

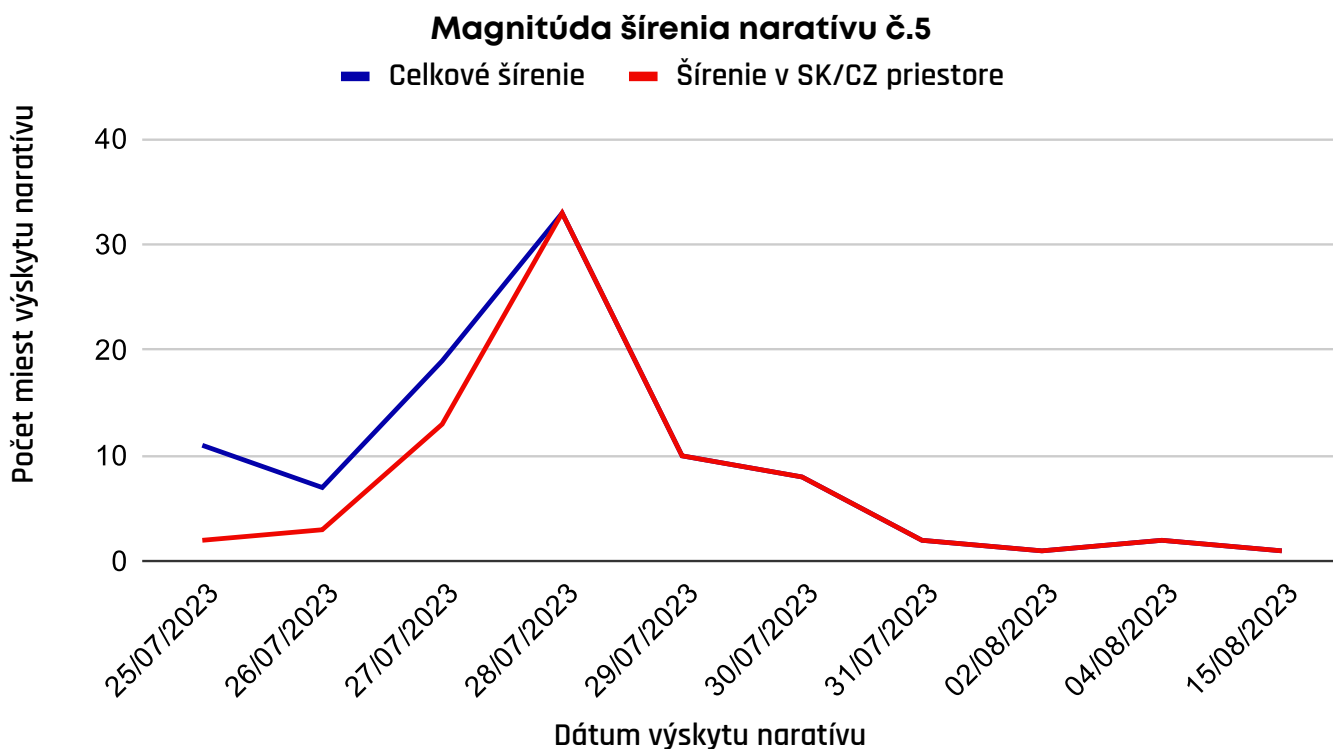
Naratív č. 4:

V tomto prípade sme mohli pozorovať veľmi pomalé počiatkové šírenie. Najväčší nárast počtu výskytu správy bol zaznamenaný 25/07/2023, keď sa dostala na väčší slovenský kanál. Bol to telegramový účet Slovensko *NEWS-FRONT.INFO*.

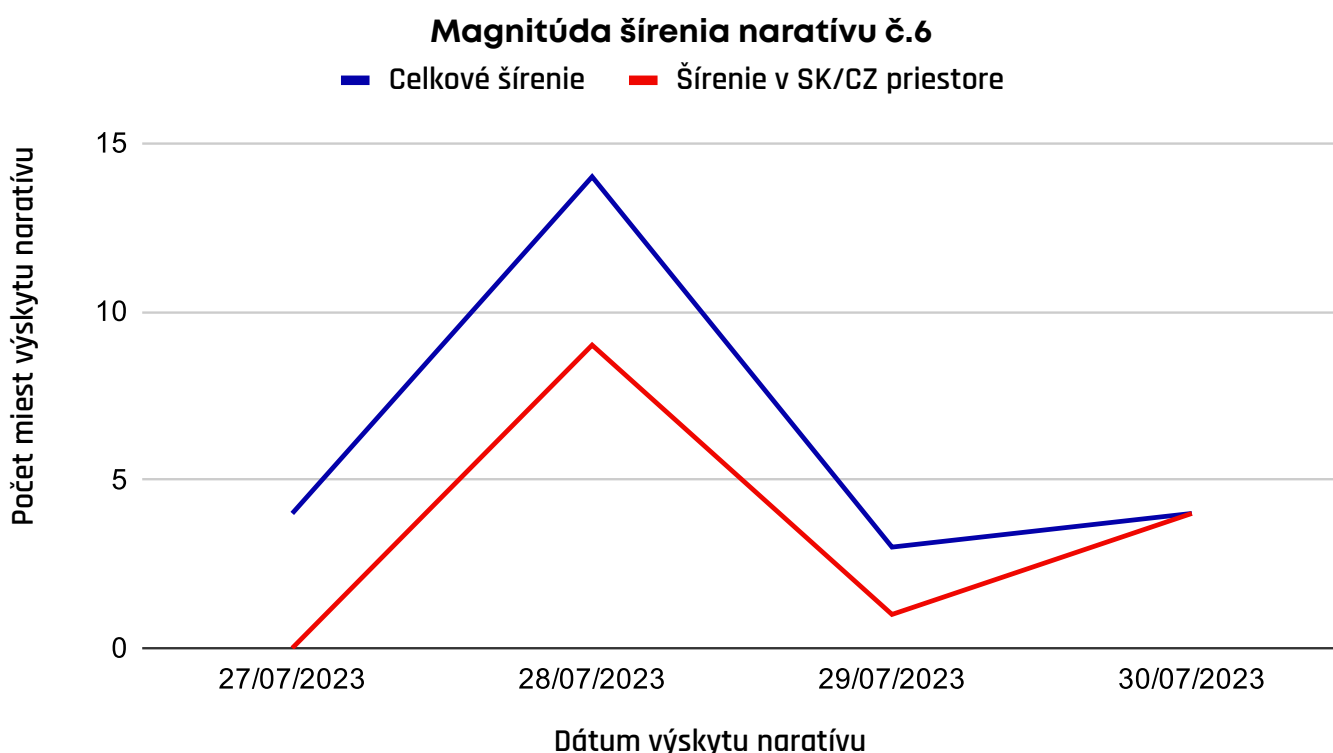

Naratív č. 5:

Na začiatku môžeme vidieť pomalé šírenie správy, avšak 27/07/2023 zdieľal správu veľký slovenský facebookový profil a 28/07/2023 ju zaregistrovalo mnoho užívateľov. V tento deň bol zaznamenaný najväčší skok a odvtedy sa nový výskyt správy na rôznych platformách znižoval.

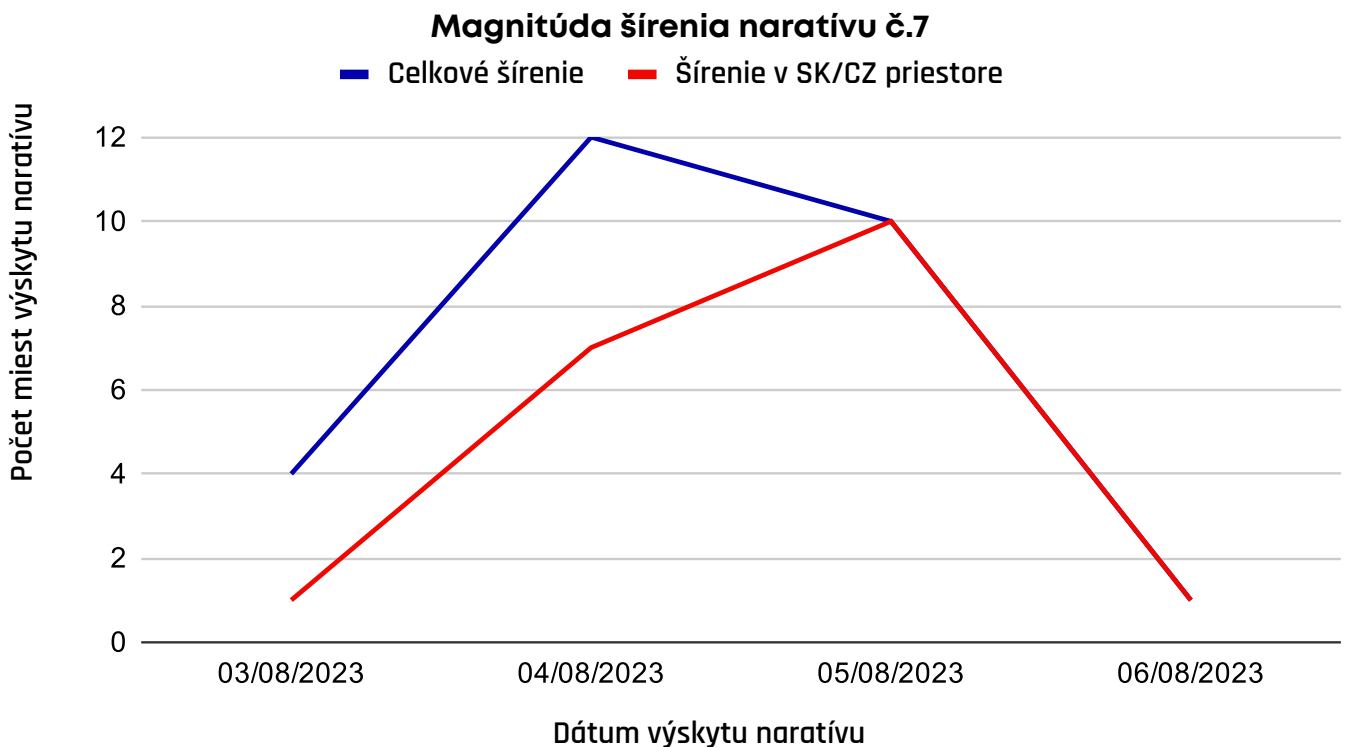
Naratív č. 6:

V tomto prípade bola magnitúda šírenia skoková. Mierny rast bol zaznamenaný na začiatku šírenia (27/07/2023). 28/07/2023 nastal skok, keď sa informácia rozšírila na väčšinu analyzovaných miest. Nasledujúci deň opadol záujem o správu, avšak 30/07/2023 sa počet miest výskytu naratívu zvýšil znovu.

Naratív č. 7:

Na začiatku sledovaného obdobia bola magnitúda šírenia správ nízka (03/08/2023). Avšak medzi dátumami 04/08/2023 a 05/08/2023 sa počet miest výskytu naratívu výrazne zvýšil. To naznačuje, že sa správa stala nápadnou a zaujala väčšie publikum. Od 05/08/2023 počet miest, na ktorých sa správa objavila, rapídne klesol.

Z údajov vyplýva, že **magnitúda šírenia správ v čase mala rôzne vzory a dynamiku** v rámci jednotlivých prípadových štúdií. Tieto **vzory súviseli s platformou, dňami a jazykom správ, alebo významnou osobnosťou, profilom**. Celkový priebeh magnitúdy šírenia správ pre všetky prípadové štúdie môžeme zhrnúť nasledovne:

- Boli prípady postupného rastu záujmu o správu, pričom počet miest výskytu naratívu sa zvyšoval s plynutím času a na konci upadal.
- Niektoré prípady mali skokovú magnitúdu šírenia správ, kde sa počet miest výskytu dezinformácie na začiatku nezvyšoval, alebo sa zvyšoval len veľmi pomaly a neskôr sa správa počas jedného dňa hromadne rozšírila.
- V niektorých prípadoch sa magnitúda správ zvýšila v konkrétnych obdobiach. Tento trend by mohol signalizovať určité momenty záujmu alebo udalosti, ktoré priťahli pozornosť divákov a vyvolali zvýšenú reakciu na obsah správy.
- Vyskytol sa tiež prípad, keď bola informácia charakterizovaná stabilným počtom opakovaní naratívu na rôznych platformách.
- Jednotlivé prípady sa líšili v ich celkovom počte zdieľaní a dynamike šírenia, čo môže súvisieť s obsahom, formátom a platformou, na ktorej boli zverejnené.

V oblasti amplifikácie obsahu zohrávajú rôzne kanály a skupiny úlohu pri šírení informácií. Analyzovanie údajov prináša náhľad na subjekty, ktoré amplifikujú obsah v našom kontexte. Nasledujúce kanály a skupiny prispievajú k tomuto javu:

- 1. Dosah:** Na základe analyzovaných dát možno konštatovať, že najväčší dosah a vplyv v rámci jednotlivých naratívov má profil člena politickej strany na platforme Facebook, ktorý dominoval počtom reakcií na príspevok v oboch prípadoch zdieľania dezinformácie. Vysoký počet reakcií, komentárov a zdieľaní naznačuje, že tento profil má významnú úlohu v šírení informácií a ovplyvňovaní verejnej diskusie. Medzi počtom reakcií na príspevok na vyššie spomínanom profile a ostatnými kanálmi, skupinami alebo inými individuálnymi profilmi bol priepastný rozdiel. Na niektorých kanáloch, ako *Infovojna*, *Zem&Vek*, *Slovenské noviny* a *CZ24.NEWS* bol tiež zaznamenaný výrazný dosah v rámci ďalších naratívov, hoci v menšom merítku. Dosah bol analyzovaný na základe počtu reakcií, komentárov a počtu zdieľaní.
- 2. Veľkosť Kanálov:** *InfoVojna* má 44,3-tisíc sledovateľov, *Casus Belli* 29,9-tisíc, *CZ24.News* 25,5-tisíc, *Zem&Vek* 24,7-tisíc a *Slovenské Noviny* 8,6-tisíc sledovateľov. Čím väčší má stránka počet sledovateľov, tým má aj väčší dosah. Do tejto kategórie boli zaradené aj kanály, ktoré nemali možnosť reakcie na príspevok, a tak bolo náročnejšie určiť ich priamy dosah.
- 3. Priame preberanie obsahu:** Obsah bol doslovne preberaný na ďalšie miesta v slovenskom informačnom priestore najmä z týchto kanálov: *Zem&Vek*, *Slovenské Noviny*, *InfoVojna*, *Casus Belli* a *News-front*.
- 4. Frekvencia zverejňovania:** (publikovaných naratívov/počet naratívov).
  - Niektoré kanály publikovali každý zo všetkých siedmich naratívov. Väčšina ich však publikovala menej. Nižšie sú uvedené kanály, ktoré šírili najviac naratívov:
    - 7/7: *Slovenské noviny*, *Slovensko NEWS-FRONT.INFO*,
    - 6/7: *NIE EÚ! ÁNO RUSKO!*; *CZ24.NEWS*,
    - 5/7: *Casus Belli Live*.

Tieto údaje ukazujú, že isté kanály a skupiny hrajú aktívnu úlohu pri šírení obsahu a informácií v rámci uvedeného kontextu.

ZÁVER

Šírenie dezinformácie je komplexným procesom, ktorý sa skladá z viacerých fáz a transformácii obsahu. Dezinformácia začína vznikom a prvotným zdieľaním známymi osobnosťami alebo väčšími mediálnymi platformami. Rýchlo sa šíri cez rôzne sociálne siete a médiá ako sú YouTube, Twitter, Rumble, VK a Telegram.

Medzinárodná šírka je zrejmá, keď dezinformácia prekonáva jazykové bariéry a dostáva sa na rôzne národné a regionálne platformy. Počas tohto procesu sa mení obsah a **naratív sa prispôbuje rôznym skupinám publika.** Dezinformácia sa šíri rýchlosťou zapojenia populárnych médií s veľkým dosahom, avšak môže začínať aj pomaly a postupne naberať na rýchlosti.

Postupné šírenie dezinformácie nasleduje po prvom zdieľaní na domácich platformách. Preberajú ju menšie aj väčšie subjekty vrátane stránok, osobností a skupín. **Rôznorodosť šíriteľov** je zreteľná, pričom dezinformáciu šíri široké spektrum zdrojov, oficiálnych aj neoficiálnych médií, sociálnych sietí a individuálnych profilov.

Celkový priebeh magnitúdy šírenia sa mení v čase a medzi rôznymi naratívami. Niektoré získavajú popularitu rýchlo, iné postupne, a prítomnosť známych osobností môže zvýšiť dosah dezinformácie.

Toto všetko nám poskytuje hlbší vhľad do dynamiky šírenia dezinformácie a dôležitosti rôznych kanálov a platforiem pri tomto procese.

APPENDIX

Vzor širenej dezinformácie

Naratív č. 1 – Opis prípadu: Zelenskij je agentom MI6 a koná v súlade s príkazmi USA

Scott Ritter:

„Ukrajina bola v posledných rokoch svedkom významného politického vývoja, ktorý vyvolal otázky o vzostupe prezidenta Zelenského k moci. V mediálnom priestore sa začal objavovať po odvysielaní snímky ‚Sluha národa‘, v ktorom sa učiteľ histórie stane prezidentom. To bola úloha USA – od začiatku chceli Zelenského dosadiť do čela Ukrajiny ako bábkový režim. Film mal pripraviť verejnosť na to, že niečo takéto je možné.

Zelenského funkčné obdobie je poznačené mnohými škandálmi, najvyšším a neriadeneým výskytom korupcie v histórii Ukrajiny. Zároveň on sám nadobudol množstvo luxusných nehnuteľností po celom svete.

Správy naznačujú, že kľúčové postavy v rámci ukrajinského vedenia absolvovali školenie, ktoré formovalo ich perspektívy na zahraničnú politiku krajiny a podporilo vnímanie konkrétnych medzinárodných aktérov ako protivníkov. Zámerom výcviku bolo, aby plnili to, čo je v záujme USA.

Zelenskij mal taktiež stretnutie so šéfom britskej spravodajskej služby MI6, ktorý predstavuje jeho priamu nadriadenú autoritu. Tento vzťah má byť kľúčový pre Zelenského politické rozhodnutia a zameranie.

V kontexte jeho administratívy sa uvádza, že Zelenského tím zahŕňa aj prítomnosť britských vojakov, ktorí mali podiel na určitých udalostiach, ako napríklad masaker v Buči.”

Celková téma tohto naratívu sa sústreďuje na obraz prezidenta Zelenského ako osoby s putom k MI6, pričom sa predpokladá, že táto väzba ovplyvňuje jeho politické rozhodnutia. Vo videu sa spomína jeho podpora fašizmu, manipulácia s médiami, vzrast korupcie a odmietanie mierových možností ukončenia konfliktu na Ukrajine.

Prvý výskyt (kde, kto, detaily o danej osobe/stránke)

Prvýkrát sa toto video objavilo na Youtube kanáli **U.S. Tour of Duty** a zároveň na webstránke **Scottritterextra.com**.

U.S. TOUR OF DUTY je Youtube kanál, ktorého pôvodné zameranie bolo „ponúknuť veteránom príležitosť nadviazať kontakty s ďalšími verejne činnými Američanmi a rozvíjať vzájomne prospešné vzťahy“... „U.S. Tour of Duty je projekt Fulcrum Arts, charitatívnej organizácie 501(c)(3), ktorá podporuje spoluprácu na pomedzí umenia a vedy.“ Videá na YT kanáli zodpovedali svojmu pôvodnému zámeru do 20. 2. 2022. Od **28. 3. 2022** sa na kanáli objavil prvýkrát **Scott Ritter** a odvtedy tvoria väčšinu obsahu kanálu videá, v ktorých figuruje. Niektoré videá sú preložené do [ruského jazyka](#).

[Scottritterextra.com](#) je webstránka, na ktorú svojimi článkami prispievajú alebo ju inak spravujú Scott Ritter, Jeff Norman a Kevin Michelizzi.

Scott Ritter:

- je bývalý spravodajský dôstojník námornej pechoty Spojených štátov amerických, v 90. rokoch pôsobil ako zbrojný inšpektor OSN. Staval sa do pozície odporcu vojny v Iraku a blízkovýchodnej politiky USA vo všeobecnosti.
- [Ministerstvo zahraničných vecí USA](#) a portál [Polygraph.info](#) opísali Rittera ako časového **prispievateľa** pre **Sputnik** a **RT** počas vojny.
- [Šíri](#) proruské naratívy.
- Ukrajina [zaradila](#) Rittera na zoznam proruských propagandistov.

Na základe dostupných a dohľadateľných informácií sa dá konštatovať, že pôvodný zdroj naratívu vytvorili ľudia, ktorí sú nejakým spôsobom prepojení s Ruskom a dlhodobo šíria ruskú propagandu. Rovnako [interagujú](#) s ruskými občanmi, na ktorých sú [uvalené sankcie](#) za podporu agresie voči Ukrajine a [ľuďmi šíriacimi ruskú propagandu](#). Tvorcovia tejto správy sú v Rusku považovaní za expertov a je im dávany aj [mediálny priestor](#). Je to aj kvôli tomu, že aktívne tvoria alebo preberajú naratívy, ktoré smerujú v súlade s oficiálnym smerovaním ruskej propagandy. To naznačuje, že aj informácie, ktoré na prvý pohľad pôsobia ako pochádzajúce priamo od amerických autorov, by mohli byť pod vplyvom ruskej manipulácie.

Rýchlosť šírenia (od prvého výskytu po SK priestor)

Príspevok sa prvýkrát objavil 11. 7. 2023 na už spomínanom Youtube kanáli U.S. Tour of Duty a webstránke Scottritterextra.com. Odtiaľ putoval, najmä v angličtine a ruštine, cez rôzne platformy (webstránky, Rumble, Youtube, Telegram) až 14. 7. 2023 o 14:01 prišiel do slovenského informačného priestoru, konkrétne na Telegram kanál [Zem&Vek](#). Tento príspevok prebral priamo od ruského telegramového kanálu [Пул N3](#). Dalo sa to zistiť vďaka vodoznaku, ktorý na pôvodnom videu bol a zároveň prebratú textu z ruštiny do slovenčiny. Preložený text obsahoval úpravy – bol napr. skrátený a bola pridaná veta, ale jadro textu zostalo nezmenené. Autor kanálu Zem&Vek doslova preložil kľúčové časti obsahu správy.

Vyvolané reakcie

Najväčší počet reakcií (emotikony) bol zaznamenaný na telegramových kanáloch. Pohyboval sa v desiatkach až stovkách. Druhý najväčší počet reakcií (lajky, komentáre, zdieľania) bol zaznamenaný na webstránkach. Avšak na určitých z nich je náročné určiť, koľko užívateľov príspevok videlo, pretože tu nie je prítomný počet videní a ani možnosť reagovať emotikonmi alebo písať komentáre. Počet reakcií na webstránkach s možnosťou reagovať emotikonmi a komentármi sa pohyboval v desiatkach, výnimočne v stovkách. Najmenší počet reakcií na príspevok dosiahli príspevky vo facebookových skupinách. Tu sa jednalo iba o jednotky lajkov a zdieľaní na príspevok.

Reakcia zo strany štátu

Reakcia zo strany štátu na konkrétny naratív neprišla, avšak facebooková stránka polície „Hoaxy a podvody - Polícia SR“ sa mnohokrát [vyjadрила](#) ohľadom Scotta Rittera a jeho pôsobení v [informačnom priestore](#).

Významní slovenskí širitelia

Na základe počtu reakcií na príspevok a doslovného preberania naratívov inými stránkami sa dá konštatovať, že významnými širitelmi príspevku boli: [Aeronet](#), [Zem&Vek](#), [Infovojna](#), [eReport](#) a [Slovanské noviny \(1,2\)](#), ktoré príspevok pridali opakovane na svoj TG kanál aj na [webstránku](#).